

# Kas ilm pööripäeval ikka pööratab?

**Pööripäevade ilmade seost järgnevate kuude ilmastikuga on isegi teaduslikult uuritud.**

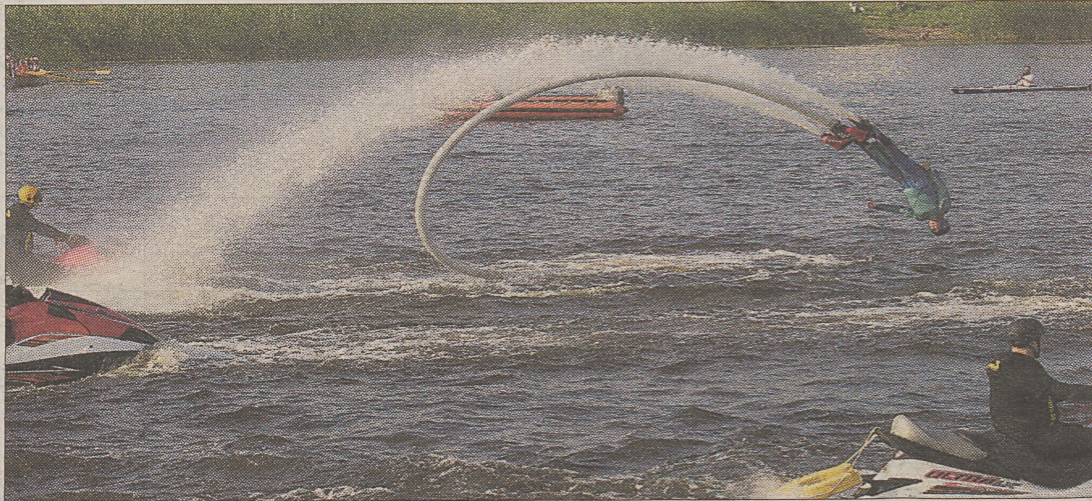
Teaduslikult väljendudes on need tähtsad päevad aga kuupäevad, mil päikeseketta keskpunkt läbib oma näival aastasel liikumisel mööda ekliptikat võrdpäevasuse punkte (kevade ja sügise algus) või päikeseseisaku punkte (suve ja talve algus).

Miks need just pööripäevad on? Aga sellepärast, et see seostub kujutelmaga päikese (päeva) pööramisest uude aastaaega.

Mujal maailmas ei osutata pööramisele nii suurt tähelepanu – suve ja talve alguspäevi kutsutakse üldiselt solstiitsiumideks ehk päikeseseisakuteteks, kevade ja sügise omi aga ekvinoxiks ehk võrdpäevasuseks.

## Vanarahva uskumus

Türi kandi vanasõna ütleb: “Pärast pööripäeva jäeda päike kolm päeva pesasse.” See on õige vaid suve ja talve puhul, sest siis päike nagu seisataks oma teekonnal päris mitmeks päevaks – Tartus on päe-



AGO TAMMIK

**Ilm ehk pööripäeval alati ei pööritag, aga inimene teeb seda ikka, nagu sel suvisel pööripäeval Pärnus.**

va pikkus 18 tundi ja 18 minutit 18.–24. juunini, detsembris aga püsib 6 tunni ja 22 minuti ümber samuti ligi nädal aega.

Kuidas pööripäevad ilmasid mõjutavad? Vanarahvas uskus, et pööripäev määrab ära kolme kuu ilma, vähemalt tuulte režiimi. Maaleht on uurinud, kuidas meie ilmatargad suhtuvad ilmamärkidesse aastakäänakute ajal (ML 1.10.2009). Enamik neist usub endeid, jälgib sellal hoolikamalt ilma, teistele on see aga üks tavaline päev. Tuntud amatöör-sünoptik Vadim Želnin õpe-

tas, et tuuli tuleb jälgida paar-kolm päeva enne ja paar-kolm päeva pärast suvist pööripäeva, see andvat pilti suvel valitsevatest tuultest.

Tänavu peaks seega suvekuudel Tartumaal puhuma tuuled kagust või vähemalt lõuna-kaartest.

Mujal maailmas on rohkem tähelepanu pööratud kevadistele ja sügisestele aastakäänakutele. Meremeeste hulgas räägitakse tugevatest võrdpäevasuse-aegsetest rajudest. Märtsis ja septembris liiguvad keskmis-

tel laiustel sageli kontrastse temperatuuri ning niiskusega õhumassid, millega kaasnevad ka tormid. Nende seostamine mingi kindla kuupäevaga pole aga kuidagi korrektne.

Pööripäevade ilmade seost järgnevate kuude ilmastikuga on isegi teaduslikult uuritud, selget seost pole leitud.

## Teiste päevade prognoos

Kuidas on lood teiste tähtsate päevade järgi tehtavate pikaajaliste prognoosidega? Kohe saa-

bub seitsmevennapäev, 10. juuli. Kõik teavad, et kui sel päeval sajab vihma, siis tuleb seda jutti seitse nädalat, mõnel pool vaid seitse päeva. Sarnane prognoos kehtivat ka seitsmemagajapäeva (27. juuni) ning maretähe- ehk karusepäeva (13. juuli) kohta.

Sama lugu olevat teisteski riikides. Näiteks kui brittide maal Püha Swithuni päeval 15. juulil sajab, kestab sadu 40 päeva. Üks sealne meteoroloog on leidnud, et kui arvestataks kõigi selliste nn võtmepäevade ilmaga, peaks saareriigis lakkamatult vihma ladistama.

Tegin kiire arvutuse viimaste aastate ilmadest seitsmevennapäeval Tartumaal. Alates 2002. aastast tuli kuiva seitsmevennapäeva järel kuiv aeg kolmel aastal, viiel juhul sadu. Vihmase päeva järel saabus kuiv periood kahel, sajune vaid ühel juhul.

On ka vastupidiseid näiteid. Kunagine ilmavaatleja Vilu Müüripeal meenutas, et 1978. aastal sadas seitsmevennapäeval kõvasti. Juhtus see, et Läänemaal kogunes juuli ja augusti kohta kokku vaid 12 ilusat päeva.

Ootame, näeme...